

УДК 821.161.2-32
З 13

Євгенія Завалій

Євгенія Завалій

З 13 Єнот Ракета та інші герої [Текст] : Євгенія Завалій ; іл. Марії Шевченко. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2024. — 88 с.

ISBN 978-966-448-247-6

Тварини, як і люди, потерпають від війни в Україні. Але і господарі, і волонтери щодня рятують своїх улюбленців із зони бойових дій. У новій книзі Євгенії Завалій — історії порятунку 12 тварин, які зворушать серця і маленьких, і дорослих читачів. Авторка вміє і розчулити, і розсмішити, розповідаючи про відважних месників, які не лише потребують порятунку, а й самі допомагають боротися з окупантами, як-от цап Борис, совеня Джаміль, бджілка Яся чи хоробрі єноти Комета і Ракета. Ми віримо, що ці історії порятунку і спротиву допоможуть маленьким читачам пережити важкі часи війни і дадуть надію на краще.

УДК 821.161.2-32

Авторка вдячна за підтримку
Стипендійної програми
Українського PEN під час
роботи над текстом.

© Євгенія Завалій, текст, 2024
© Марія Шевченко, ілюстрації, 2024
© Видавництво Старого Лева, 2024

ISBN 978-966-448-247-6

Усі права застережено

Єнот Ракета
та інші
герої

намалювала

Марія Шевченко

Львів • Видавництво Старого Лева • 2024

Передмова

Тварини, як і люди, потерпають від війни. Відколи Росія напала на Україну, загинули тисячі тварин і ще тисячі врятували небайдужі люди. Російські військові знищували ферми та свійських тварин, руйнували заповідники, отруювали й мінували моря і річки. Українці ж намагалися рятувати усі життя, адже кожне з них — цінне.

З перших днів в евакуаційних потягах, автомобілях і автобусах їхали не лише люди, а й коти, собаки, папуги, черепахи, морські свинки та хом'яки... З перших днів у зону бойових дій їхали волонтери, щоб евакуювати тварин або хоча б привезти їм корми.

Ми всі плакали та крізь сльози сміялися над історіями порятунку, що відбувалися фактично на наших очах. Ми раділи порятунку киці Глорії (Шафи), що застрягла на сьомому поверсі розбомбленого будинку в Бородянці. І плакали разом з акіта-іну Ріні, яка стала «макарівським Хатіко» і місяць чекала господиню на порозі будинку. Одна бабуса з Маріуполя прийшла у волонтерський центр із чорним півнем Тошею, з яким вони пережили бомбардування. Інша бабуса зав'язувала своїй собачці Боні вушка зеленою хусткою, щоб та не боялася вибухів. Пес Патрон за цей час став найвідомішим псом нашої країни.

Тварини разом із нами переживають війну, страждають, сумують і дарують нам розраду та любов. Тому вони стали важливою частиною життя на війні. Не лише котів і собак, а й зайців, пташок та оленів рятують наші військові. Тварини живуть на позиціях, в окопах і бліндажах, їздять на БТРах, попереджають про «прильоти» і навіть надають психологічну допомогу. Після складних завдань і операцій військові граються з кошенятами, годують пташок або тренують собак. Один мій друг привіз із фронту руде кошеня Фоксіка, що стало улюбленцем родини. А знайомі морпіхи не їздять на завдання без пса Арчі, якого побитим щеням колись знайшли на заправці.

Ми з ілюстраторкою Марією Шевченко та командою «Видавництва Старого Лева» зробили цю книжку, щоб розказати про мужність і людяність українців у часи страшних викликів, розповісти про те, що добро та любов завжди перемагають. Ми віримо, що ці історії про порятунок тварин зроблять світ трішечки добрішим.

Євгенія Завалій

Брецель

Брецель спав, підклавши лапи під свою величезну голову з яскраво-помаранчевою гривною. Йому снилося, як він гуляє саваною, як лапи провалюються у м'який червоний ґрунт, шкіру лоскочуть злаки, яких тут удосталь. Лев народився в африканській савані, грався із братами під величезним баобабом, ніжився у променях пекучого сонечка й не знав жодних бід. Поки його не викрали й не відправили жити у звіринець в Україні.

І хоч тут теж були м'які ґрунти з домішками вугілля, вітер часто приносив пил, як і вдома, трави були високі, сонце велике й червоне, але тут не було головного — свободи. Тож Брецель часто згадував своє дитинство в Африці та мріяв повернутися додому.

Тим часом лев ріс і мужнів, отож дуже скоро перетворився на величного красеня з розкішною гривною. А як він рича-а-а-ав! І хоч у зоопарку мешкали й інші леви та левиці, всі одразу визнали Брецеля своїм вожаком. Він був наче справжній Король Лев.

Свої королівські обов'язки Брецель виконував дуже старанно: носив корону, піклувався про підопічних, вирішував суперечки між левами й іншими тваринами в зоопарку. Та все ж Брецель більшість часу мирно дрімав у своєму вольєрі (адже бігати було ніде та й нікуди, а полювати не потрібно, бо їжу приносили).

Так було і того дня, коли він спав і бачив червоний пил савани. Аж раптом щось гучно вибухнуло. А тоді ще, і ще, і ще... Брецель перелякався, не міг зрозуміти, куди бігти й що робити. Навколо зоопарку здіймався дим, а снаряди продовжували летіти. Леви ревіли, ведмеді намагалися вирватися з вольєрів, вовк вив од страху. Брецель не міг опанувати себе: його били сильні дрижаки й не було сил навіть кудись заховатися.

Нарешті обстріл припинився, але звірі ще довго не могли оговтатися. Деякі були поранені, тож працівники зоопарку надавали їм допомогу. Брецель сидів заціпенілий, аж тут до нього у вольєр завітала ґава. (А треба сказати, що ґав у нас усюди багато: вони розумні, усе про все знають і довго живуть на світі. Брецель не пам'ятав, чи були ґави в Африці, але в Україні вони постійно пхали носа в усі справи.)

— Ей, велика кицько, — мовила ґава, — що це з тобою? Ти що, боїшся?

— Як це я можу боятися? Я ж цар звірів. Найбільший і найсильніший, — сумно відповів Брецель.

— Усі лякаються снарядів і війни. Нічого такого тут немає. Боятися — нормально.

— Я маю бути мужнім, я ж лев!

— Ходи обійму, — сказала тоді вона й обійняла лапу Брецеля крильми.

До речі, її звали Лізель, і вона була дуже цікава ґава. Лізель і Брецель подружилися, і тепер вона завжди приходила втішати його під час обстрілів. Та Брецель продовжував панікувати. Сама думка про нові вибухи змушували його тремтіти й ховатися. Ще й інші леви почали жартувати з нього:

— Що ти, Брецелю, злякався? — питали вони.

Брецель не відповідав, просто гарчав і відвертався. І дуже страждав. Єдиною, з ким він спілкувався, була Лізель. Вона часто прилітала, й вони теревенили про все на світі.

— А чи бувала ти коли-небудь в Африці? — питав Брецель свою нову подругу.

— Ні, але треба колись полетіти. Мабуть, там тепло...

— І не буває вибухів...

— Хочеш горішок? — ділилася ґава, і Брецель розкушував його одним махом.

Та вибухи біля зоопарку дедалі частішали. І щоразу це доводило Брецеля до паніки. Спочатку він просто боявся і тремтів, а потім почав гарчати і стрибати по клітці.

Одного дня до них приїхали волонтери, які змогли пробратися через небезпечні ділянки, щоб евакуювати тварин. Вони посадили звірів у спеціальні автомобілі та повезли у притулок аж у столицю. Там для них приготували нові вольєри, смачну їжу, ліки для постраждалих. Лізель теж всілася на клітку Брецеля і поїхала з ними. Хоч вона вибухів не боялася, та дуже вже прив'язалася до свого друга.

Поступово вони звикли до нової домівки, яка була зручною і тихою. Тут росла соковита зелена трава, гарні квіти й ліс навколо. Звірі оговтувалися від пережитого. Леви більше не кепкували з Брецеля, він і далі був вожаком зграї. Брецель майже забув про всі свої страхи.

— Дивно, зараз, коли все згадую, то дивуюся, чому я так боявся, — ділився він думками з Лізель.

— Усе просто: леви, як і всі інші тварини, не пристосовані до війни, тому іноді буває дуже страшно, — відповідала ґава, — але не переживай, я можу захистити тебе!

І вони сміялися разом над своїми страхами, й на серці ставало трішечки легше, адже розмови з друзями лікують. З часом вони повністю звикли до віддалених вибухів.

Того дня у притулку був сніданок, коли раптом завили сирени тривоги.

— Ну, подумаєш, декілька ракет. Наші військові їх точно зіб'ють, — заспокоювала Брецеля Лізель.

Але це був саме той день, коли ракет було не декілька, а понад вісімдесят, і вони вибухали знову та знову. Брецель тримався, але серце шалено калатало. У якийсь момент зірвався і, намагаючись вирватися з клітки і бігти аж за обрій, сильно поранився об ґрати. Коли все скінчилося, Лізель іще довго обробляла йому рани на пащі й витирала сльози.

— Лізель, я не справжній лев, бо так сильно боюся цих обстрілів. Я не гідний бути королем, — сказав Брецель і відвернувся від своєї подруги. Він не хотів ні з ким розмовляти, адже йому було соромно за свої страхи.

У лева почалася депресія — це означає, що він дуже-дуже сумував, і люди не знали, як допомогти. Але Лізель знала, бо ґави знають усе. Вона розповіла волонтерам, як сильно Брецель боїться і як мріє повернутися в Африку, як сумує за рідною саваною, височенними злаками й червоними ґрунтами...

Волонтери — це люди, для яких немає нічого неможливого. Тож дуже скоро Брецель, ще одинадцять левів і одна маленька ґава летіли в літаку до Африки. Вони були трохи перелякані, але швидко заспокоїлися, коли побачили рідну землю і чудовий парк реабілітації диких тварин. Вони повернулися додому назавжди. І Брецель більше ніколи не боявся і не сумував.

Лев Брецель потрапив до Центру порятунку диких тварин із Донеччини, де пережив поранення і контузію. Під час масштабного обстрілу Києва 10 жовтня Брецель відчув сильний стрес і травмувався об ґрати клітки. Нині Брецель та інші врятовані леви живуть в Іспанії у природних умовах.